

ОСНОВИ ФІЗИЧНОЇ ТАРАПІЇ, ЕРГОТЕРАПІЇ

ЛІКУВАЛЬНА ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА

- ▶ **ЛФК** – природно-біологічний метод лікування, в основі якого – рух як форма існування всього живого. Соціальне і біологічне в ЛФК розглядається як єдине ціле.
- ▶ **ЛФК** – метод загального впливу на весь організм. Систематичне виконання фізичних вправ здатне впливати на реактивність організму, покращувати психічний стан хворого і сприяти позитивній динаміці клінічних проявів захворювання
- ▶ **ЛФК** – метод неспецифічної терапії. Фізичні вправи викликають в організмі зміни з боку більшості органів та систем, у тому числі – усіх ланок нервової системи, позитивно впливаючи при цьому і на патологічний процес

ЛІКУВАЛЬНА ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА

- ▶ **ЛФК** – метод патогенетичної терапії. У разі застосування у процедурі лікувальної фізкультури засобів загального впливу на організм у загальну відповідну реакцію всього організму включаються і ті фізіологічні механізми, які беруть участь у патогенетичному процесі. У разі застосування спеціально підібраних фізичних вправ можна вибірково впливати на функцію окремих органів і систем
- ▶ **ЛФК** – метод активної функціональної терапії. Регулярне використання спеціально підібраних дозованих фізичних навантажень стимулює, тренує, підвищує функціональні можливості як окремих систем, так і всього організму, сприяє удосконаленню їх морфологічних структур. Використання **ЛФК** вимагає активної участі хворого в процесі лікування
- ▶ **ЛФК** – метод підтримувальної терапії. Використання його в період ремісії захворювання є високоефективним засобом попередження рецидивів.

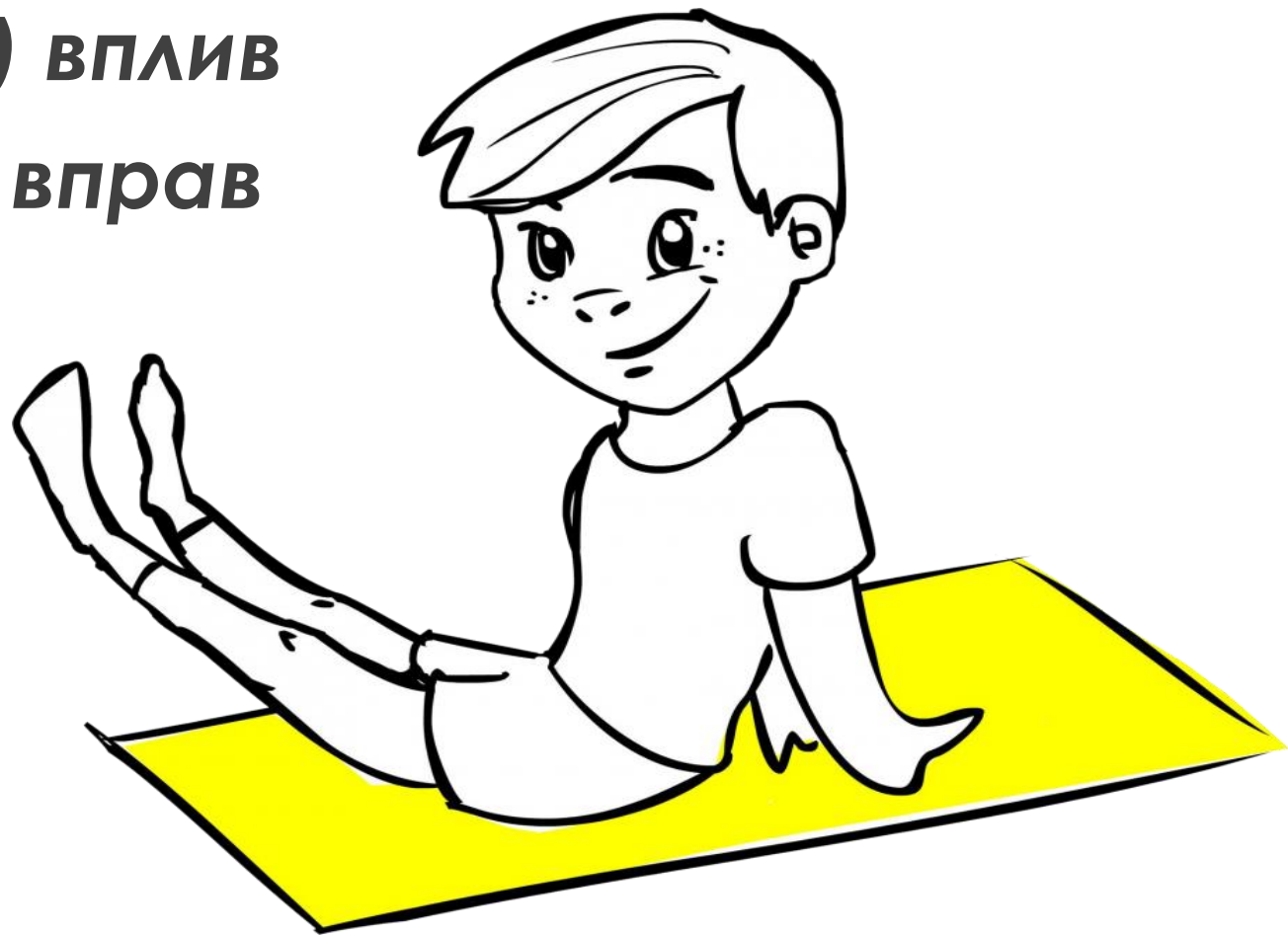
Завдання лікувальної фізичної культури

- ▶ 1. Зберегти та підтримати хворий організм у якнайкращому функціональному стані.
- ▶ 2. Попередити ускладнення, які можуть бути викликані як основним захворюванням, так і вимушеною тривалою гіподинамією.
- ▶ 3. Сприяти покращенню дії медикаментозних засобів, скоротити терміни лікування.
- ▶ 4. Залучити хворого до активної участі у процесі одужання.
- ▶ 5. Стимулювати потенційні можливості хворого у боротьбі з захворюванням.
- ▶ 6. Прискорити ліквідацію місцевих проявів хвороби.
- ▶ 7. Попередити негативний вплив факторів навколишнього середовища.
- ▶ 8. Якнайшвидше відновити функціональну повноцінність людини, скоротити різницю між клінічним і функціональним видужанням.
- ▶ 9. Прискорити повернення хворого в суспільство, до суспільно корисної праці

Лікувальна дія фізичних вправ

- ▶ **Тонізуючий (стимулюючий) вплив**
- ▶ **Трофічний вплив фізичних вправ**
- ▶ **Компенсаторний вплив**
- ▶ **Нормалізуючий вплив**

Лікувальна фізкультура має ряд особливостей

- ▶ природність (основний засіб ЛФК – фізичні вправи, а рух – це життя)
- ▶ доступність – можна займатися в будь-яких умовах (надворі, в приміщенні, в коридорі, холі, палаті, в ліжку) і не вимагає дорогого обладнання (за відсутності – можна обійтись і без нього)
- ▶ універсальність впливу
- ▶ має загальний вплив на увесь організм, що дає можливість підвищити реактивність організму (підвищити резерви гомеостазу)
- ▶ має вибірковий, місцевий, дозований вплив, дає можливість нормалізувати функцію окремих органів та систем
- ▶ потенціює дію лікарських засобів
- ▶ не має побічної дії, травматичного впливу
- ▶ не викликає алергічних реакцій, а, навпаки, має десенсибілізуючий вплив, підвищує реактивність організму

Лікувальна фізкультура має ряд особливостей

- ▶ легко дозується та вивчається реакція організму на навантаження
- ▶ має мало протипоказань
- ▶ може застосовуватись тривалий час (а краще – постійно) з позитивним ефектом
- ▶ є ефективним засобом первинної та вторинної профілактики: попереджує виникнення та рецидиви захворювань
- ▶ має загартовувальний вплив, підвищує опірність організму до негативного впливу факторів навколишнього середовища
- ▶ залучає хворого до активної участі в процесі видужання
- ▶ створює позитивний емоційний вплив

Показання до призначення лікувальної фізкультури

- ▶ До 1-ї групи включені усі захворювання, при яких засоби ЛФК справляють, в основному, тонізуючу і симптоматичну дію (практично це всі захворювання, за винятком легких травм і хвороб із початковими і маловираженими функціональними порушеннями)
- ▶ До 2-ї групи відносять захворювання, патогенез яких пов'язаний з порушенням функції (гіпер- і гіпотонічна хвороба, функціональні захворювання нервової системи тощо). У цій групі ЛФК справляє нормалізуючу і відновлювальну дію

Показання до призначення лікувальної фізкультури

- ▶ До 3-ї групи включають захворювання, при яких необхідні компенсація порушених функцій і підвищення адаптаційних можливостей організму (парези, захворювання опорно-рухового апарату різної етіології та ін.)
- ▶ До 4-ї групи належать усі захворювання, за яких необхідна стимуляція регенерації тканин організму (наслідки різних травм, інфаркт міокарда та ін.)

Протипоказання до призначення лікувальної фізкультури

До постійних протипоказань відносять стани та стадії захворювань, при яких недопустима активація як загальних, так і місцевих фізіологічних процесів:

- ▶ тяжкі незворотні прогресуючі захворювання (наростання серцево-судинної, дихальної, печінкової та інших видів недостатності)
- ▶ злоякісні захворювання
- ▶ захворювання крові
- ▶ тяжкі психічні захворювання та ін

Протипоказання до призначення лікувальної фізкультури

До тимчасових загальних протипоказань відносять:

- ▶ гострі запальні процеси, що супроводжуються підвищенням температури тіла вище субфебрильних цифр, прогресуючим підвищенням ШОЕ, лейкоцитозу та інших показників додаткових методів обстеження
- ▶ гострий період захворювань, що не супроводжується запальними процесами (інсульт, інфаркт міокарда, гіпертонічна хвороба, порушення ритму серцевої діяльності та ін.)
- ▶ виражений больовий синдром (незалежно від локалізації і причини)
- ▶ кровотеча, загроза кровотечі, кровохаркання
- ▶ наявність сторонніх тіл біля кровоносних судин та нервових сплетень
- ▶ психічні стани, які утруднюють контакт з хворим

Форми лікувальної фізичної культури

Форми ЛФК	Особливості застосування
Ранкова гігієнічна гімнастика	Основне завдання: збудження організму після нічного сну, підняття загального тону хворого, надання бадьорого настрою, приведення організму у робочий стан. Тривалість – 5-20 хв.
Самостійні (індивідуальні) заняття	Комплекс спеціальних фізичних вправ, які хворі виконують самостійно кілька разів протягом дня
Лікувальна гімнастика	Структура заняття : вступна частина – 10-20 % часу, мета – підготувати організм до виконання вправ основної частини, засоби: ходьба, елементарні гімнастичні вправи для верхніх і нижніх кінцівок, дихальні вправи, вправи на увагу; основна частина – 50-70 % часу, мета – вирішення головних завдань заняття, засоби: вправи для загального розвитку, спеціальні вправи; заключна частина – 10-20 % часу, мета – зменшення фізичного навантаження і приведення організму до спокійного стану, засоби: дихальні вправи, ходьба, вправи на розслаблення. Методи проведення лікувальної гімнастики: індивідуальний: малогруповий: груповий: самостійний

Форми ЛФК	Особливості застосування
Лікувальна ходьба	<p>Завдання: відновлення ходьби після травм, захворювань нервової системи, опорно-рухового апарату, для адаптації серцево-судинної і дихальної систем до фізичних навантажень, нормалізації моторної і секреторної функцій органів травлення, обміну речовин.</p> <p>Дозування: довжина дистанції та час; темп і довжина кроків; рельєф місцевості.</p> <p>Темп: повільний – 60-80 кроків на хв, середній – 80-100, швидкий – 100-120</p>
Теренкур	<p>Дозована ходьба за спеціальними маршрутами.</p> <p>Дозування: довжина дистанції; крутизна схилу; темп ходьби; кількість зупинок для відпочинку.</p> <p>Маршрут № 1: 500 м, 2 -5 °.</p> <p>Маршрут № 2: 1000 м, 5 -10 °.</p> <p>Маршрут № 3: 2000 м, 10 -15 °.</p> <p>Маршрут № 4: 3000-5000 м, 15 -20 °.</p> <p>Призначення: у післялікарняний період реабілітації</p>
Спортивні вправи та ігри	<p>Завдання: вдосконалення координації рухів, фізичних якостей, професійних навичок, тренування організму, підвищення загальної працездатності та психоемоційного тону</p>
Гідрокінезотерапія	<p>Пояснення: лікування рухами у воді.</p> <p>Засоби:</p> <p>гімнастичні вправи, витягнення у воді, корекція положенням, підводний масаж, плавання, купання, механотерапія у воді,</p>